

СТОІТЬ ДОБРЯТИН НА ІКВІ...

У кожної людини на землі є священне місце, де вона з'явилася на світ, де жили її прадіди, діді, батьки. Для жителів Добрятина таким місцем стало рідне село на березі Ікви.

Перша згадка про Добрятин в „Актах, относящихся к истории Южной и Западной России, собранные и созданные Археологической комиссией (1863-1877 годы)” є запис „дали - - Добратинь на Ікви”, який датується 1452 роком.

В описі Луцького замку від 1545 року село згадується як власність Петра Семашка. В акті від 5 липня 1564 року записано, що Василь Привередовський скаржиться на замкового священника, кременецького урядника, що його прихожани в Добрятині, який належав колишній менецькій старостисі Софії Семашковій, самовільно викосили пашу на полі скаржника та нанесли побої його селянам. Ще одна скарга зафіксована в акті 16 травня 1566 року - Василя Лукашевича на селян Софії Семашкової, котрі самовільно вилловлюють рибу в ставку, який він орендує в Добрятині. 13 листопада 1671 року складено акт судової передачі сіл Добрятин та Букойми, присуджених панам Лінчевським від волинського каштеляна Яна-Франціса Любовицького.

4 березня 1577 року татарський загін Хана Карвула розділився на два загоны, один з яких спалив доценту Іванню, Муравицю та Млинів і зупинився в Добрятині та Торговиці.

Як стверджує Олександр Цинкаловський, на кінець XVIII століття село належало панам Чарнецьким, пізніше стало власністю Потоцьких, у 1911 році - Менчинських.

На початку XX століття за Добрятином закріплювалось 500 десятин. З них 200 десятин належало панській сім'ї Мільчинських, 100 десятин - куркулям, решта - середнякам та біднякам.

Характерно, що перед Першою світовою війною граф Мільчинський частину своєї землі продав, частину програв у карти і через деякий час виїхав із села.

У 1918 р. у Добрятині проголошено радянську владу. Окремі загоны Таращанського полку, який розквартирувався в Ужинці та Млинові, заходили і в Добрятин. Тоді ж і зародилася думка організувати в селі загін самооборони з місцевих жителів для боротьби з польськими вояками. Командиром цього загону призначили Захара Сав'юка. У вересні 1918 року в селі з'явилася польська кавалерія. Місцеві жителі підняли тривогу, але організованого опору нападникам вчинити не мали можливості. По-перше, тому, що всі самооборонці жили по своїх домівках і швидко зібратися не могли. По-друге, сили польського загону мали значну перевагу. Різнилося також озброєння. І все-таки збройна сутічка відбулася. У ній двох добрятинців було вбито (Никанора Савчука та Івана Лищука). Ще 22 учасники спротиву опинилися у Луцькій в'язниці.

У 1919 р. на території села встановлено владу панської Польщі. Національні інтереси пригнічувалися. Заборонена була українська мова, культура, література, традиції і звичаї. Навчання в школі велось польською мовою. Селянам було заборонено купувати землю. Польські пани мали намір переселити селян в Польщу на малородючі піщані землі, а на їх місце поляків. Шукаючи кращої долі, чимало жителів села виїхало в Аргентину, Канаду, інші країни. Серед них зокрема, Карпо Лищук, Павло Матвійук, Ілля Варійчук...

У 20-30 рр. в Остріві та Задах (Травневе) діяли підпільні осередки КПЗУ, які боролися за проголошення Радянської влади на Україні. В селі Добрятин членів КПЗУ не було, але були активні борці (Сав'юк Макар, Лісевич Герасим, Матвійук Олексій, Черепушко Лідія, Навроцький Яків). У березні 1926 року членів КПЗУ: Ковальчука Гордія, Чугая Ярмола, Поліщука Тимофія, Дзюсюка Феофана, Тація Костянтина було заарештовано і кинуту в Луцьку тюрму.

Жителька села Лукія Степанівна Черепушко була депутатом Народ-

Вісник ТАРАСЮК.

них Зборів України, брала участь у голосуванні, де вирішувалося питання приєднання Західної України до Радянської України. За діяльність проти польського режиму її у 1935 р. заарештували. Ув'язнили на 4 роки.

Л.С.Черепушко стала першим головою сільської ради в Добрятині. Після війни вона переїхала на постійне проживання в Млинів.

Уже 27 червня 1941 р. село було окуповане фашистами. Введен „новий порядок”. Під тиском окупаційних властей загальний сільський сход обрав 5 чоловік, які ввійшли до місцевої управи. Старосто села німці призначили Івана Мефодійовича Сав'юка. Відтоді населеному пункті організовано українську поліцію. Вона існувала д того часу, доки не надійшов наказ перейти в Дубно і влитися в ряд німецької поліції. Але цьому наказу підкорилося менше половин загону. В основному поліція розбіглися і влилися у загони УПА.

Пізніше за участь в УПА добрятинців відмовилося відповідати перед спеціальною „трійкою”, яка була безжалісною. Наприклад, Василь Йосипович Бондарчуку (1896р.н.) винесли вирок - 5 років ув'язнення. Лише у 1989р. його реабілітували.

Починаючи з 1943 року німецькі власті завербовують собі на службу польських осадників, які жили на території Марушина (Новинодобрятин) та Панської Долини (Долина). Для того, щоб тримати в покор селян, німці намагаються посіяти розлад між поляками і українцями який призвів до грабежів і смертей.

У кінці лютого 1944 року, визволяючи Західну Україну від ворога радянські частини близько підійшли до Добрятина. Тут протягом тижнів була передова. Лише в березні гітлерівці відступили.

Цікава історія Добрятина і післявоєнного періоду. До рідних осел не повернулося більш як шість десятків односельчан, вдовам залишилися 27 жінок. У селі організувався колгосп, семирічна школа. Чимало славних старінок в історію села вписали добрятинці - трудар воїни-афганці та інший славний люд. І ще пишуть...

А на Покрову у Добрятині відзначили 555-у річницю з дня заснування села. Урочистості розпочалися у місцевій Свято-Покровській церкві де громада щиро помолилася за вічну пам'ять тих, хто творив історію села і за здоров'я нині сухих односельців.

На святкове дійство прибув заступник голови районної ради Віктор Венгровський. Крім сердечних побажань добрятинцям, він вручив Почесну грамоту районної ради і конверт із грошовим доважком колишньому керівнику місцевого сільськогосподарського підприємства Ярославу Шевчуку. Заступник голови райдержадміністрації Володимир Гулич Почесною грамотою РДА вшанував першого механізатора нашого району Макара Мудренка. Володимир Йосипович також передав у місцевий храм розкішний молитовник. Таку книгу ще у 1851 році у церкві залишив її настоятель Михайло Войцеховський. Відтак через півтора століття уже осучаснене видання сприятиме у поширенні слова Божого серже прихожан.

Головним, так би мовити, розпорядником свята був сільський голова Степан Лозовий. Він вручив хліб-сінь Віктору Венгровському Володимирі Гуличу, а ще виявився надзвичайно щедрим на подарунок. Від виконкому сільської ради місцевій церкві подарував Закон Божий і престольного хреста, початковій школі - стереомагнітофон, одинадцятирічці - найповніше об'ємне видання історії України та тлумачний словник української мови. Сільській футбольній команді, яка цьогоріч уперше після тривалої спортивної паузи взяла участь у районних змаганнях, Степан Лозовий вручив великий Кубок, футбольного м'яча і грошову премію. Дісталися презенти і шкільним футболістам, а також майстрам шкіряного м'яча із Берегів. До речі, господарі історичного Покровського дня обіграли берегівчан із рахунком 2:1.

До 555-річчя у сільському клубі провели капітальний ремонт, придбали нову апаратуру. До ювілею села тут діяла виставка сільських умільців. Того дня вшанували не тільки підвищеною увагою, а й грамотами, подяками і сувенірами гордість і славу Добрятина - ветеранів-освітян, колишніх працівників органів місцевого самоврядування, багатодітних матерів, старожилів, ветеранів праці, котрі у поті чола творили історію села.

Барвисте і натхненне мистецьке слово сказала різнобікова добрятинська ватага аматорів сцени (на фото одні з них). Своім творчим запалом, вокальним хистом вони зворушили не тільки сільську громаду. На крилах осіннього вітровію її мелодії дійшли до серця жителів сіл над Іквою. А допомогли створити на Покрову святкову казку генеральний директор ПП «Агро-Експрес-Сервіс» Сергій Костюченко, директор «СБЕ Україна-Рівне» Ганна Гусева, голова виробничого кооперативу «Селянський ліс» Іван Мулько, пастор церкви ЄХБ села Мошків Крстіянтин Кравчук, обласна організація Партії регіонів, депутат районної ради Микола Швець.